

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1650/2024
12.12.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Светлана Томић Јокић, председника већа, Бојане Пауновић, Дијане Јанковић, Гордане Којић и Слободана Велисављевића, чланова већа, са саветником Машом Денић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Срђана Стаменковића, због продуженог кривичног дела силовање из члана 178. став 4. у вези става 1. у вези члана 61. Кривичног законика, одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног Срђана Стаменковића, адвоката Дејана Тренчића, адвоката Гордане Ножице и адвоката Иване Трајковић, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Лесковцу К 17/23 од 15.12.2023. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 145/24 од 28.08.2024. године, у седници већа одржаној дана 12.12.2024.године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

І

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Срђана Стаменковића, адвоката Дејана Тренчића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Лесковцу К 17/23 од 15.12.2023. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 145/24 од 28.08.2024. године.

ІІ

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољен захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Срђана Стаменковића, адвоката Гордане Ножице, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Лесковцу К 17/23 од 15.12.2023. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 145/24 од 28.08.2024. године.

ІІІ

ОДБАЦУЈЕ СЕ као неблагоприятан захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Срђана Стаменковића, адвоката Иване Трајковић, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Лесковцу К 17/23 од 15.12.2023. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 145/24 од 28.08.2024. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Лесковцу К 17/23 од 15.12.2023. године окривљени Срђан Стаменковић оглашен је кривим због продуженог кривичног дела силовање из

члана 178. став 4. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ и осуђен је на казну доживотног затвора, коју има да издржи по правноснажности пресуде.

Окривљени је обавезан да суду на име судског паушала плати износ од 15.000,00 динара, на име трошкова кривичног поступка ВЈТ у Лесковцу износ од 183.456,00 динара, као и суду на име трошкова кривичног поступка износ од 1.218.833,00 динара, све у року од 30 дана по правноснажности пресуде под претњом принудног извршења, док је оштећена мал. АА ради остваривања имовинскоправног захтева упућена на парницу, сходно члану 258. став 4. ЗКП.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Кж1 145/24 од 28.08.2024. године усвојена је жалба окривљеног Срђана Стаменковића и његових бранилаца и преиначена пресуда Вишег суда у Лесковцу К 17/23 од 15.12.2023. године, у делу одлуке о кривичној санкцији, тако што је Апелациони суд у Нишу, окривљеног Срђана Стаменковића, због продуженог кривичног дела силовање из члана 178. став 4. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ, за које је наведеном пресудом оглашен кривим, осудио на казну затвора у трајњу од двадесет година, у коју казну му је урачунао време проведено у притвору од 24.08.2022. године, када је лишен слободе, до упућивања у завод за извршење кривичних санкција, док су жалбе окривљеног и његових бранилаца у осталом делу одбијене као неосноване, а првостепена пресуда у непреиначеном делу потврђена.

I

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног Срђана Стаменковића, адвокат Дејан Тренчић, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП и члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев, укине побијане пресуде и предмет врати на поновно одлучивање у смислу члана 492. ЗКП или преиначи побијане пресуде и донесе ослобађајућу пресуду, као и да у смислу члана 488. ЗКП браниоца обавести о седници већа.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховном јавном тужиоцу, у складу са одредбом члана 488. став 1. ЗКП, па је у седници већа коју је одржао без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет те је након оцене навода захтева, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован.

Бранилац окривљеног Срђана Стаменковића, адвокат Дејан Тренчић, захтев за заштиту законитости подноси због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП.

С тим у вези истиче да је члан већа који је учествовао у доношењу првостепене пресуде К 17/23, која се побија захтевом, судија Небојша Стојичић, у пословном

односу са пуномоћником малолетне ошт. АА, те да се ради о процесном недостатку који није отклоњен током кривичног поступка, иако је окривљени на њега указивао. У конкретном случају ради се о оправданој сумњи у непристрасност члана већа, о чему је током поступка окривљени писао приговор, а о ком приговору није одлучено, на који начин је учињена повреда одредбе члана 37. став 2. ЗКП.

Изнети наводи захтева се не могу прихватити као основани.

Одредбом члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, прописано је да ова битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако је на главном претресу учествовао судија или судија поротник који се морао изузети.

Одредбом члана 37. став 1. тачка 1) до 4) ЗКП, предвиђене су ситуације у којима се судија или судија поротник мора изузети од вршења судијске дужности у одређеном предмету, због неког одређеног односа и повезаности судије са учесницима поступка или са предметом. Између осталог, када је реч о повезаности судије са предметом, прописано је у тачки 4) истог члана, да судија не може вршити судијску дужност ако је у истом предмету поступао као судија за претходни поступак или је одлучивао о потврђивању оптужнице или је учествовао у доношењу мериторне одлуке о оптужби која се побија жалбом или ванредним правним леком.

Из наведених законских одредби јасно произлази да се о апсолутно битној повреди одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, на коју се бранилац окривљеног позива у поднетом захтеву, може говорити само, уколико се ради о учествовању у суђењу, односно на главном претресу у првостепеном поступку или о одлучивању у поступку по редовном или ванредном правном средству, судије, који се мора обавезно изузети из разлога прописаних у члану 37. став 1. ЗКП.

У конкретном случају, бранилац окривљеног у поднетом захтеву не указује на неку од наведених процесних ситуацији прописаних одредбама члана 37. став 1. тачка 1) до 4) ЗКП, које представљају законом предвиђене разлоге за обавезно изузеће у одређеном предмету, већ указује на постојање околности које, по мишљењу одбране, изазивају сумњу у непристрасност судије Небојше Стојичића, у смислу члана 37. став 2. ЗКП, а што није основ за обавезно изузеће.

Имајући у виду да се битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП односи само на разлоге везане за обавезно изузеће судије, када се судија мора изузети од судијске дужности у одређеном предмету, то по оцени Врховног суда, а супротно наводима захтева браниоца окривљеног, у конкретном случају није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка, на коју се поднетим захтевом указује.

Поред тога, бранилац окривљеног у поднетом захтеву за заштиту законитости указује да је побијаним пресудама учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП. Међутим, наведену повреду образлаже наводима да је током поступка испитан велики број сведока, који немају непосредна сазнања о догађају, те даје сопствену оцену исказа сведока мал.оштећене АА, као и

сведока мал.ББ, ћерке окривљеног. У вези наведеног, бранилац истиче да се не могу испитати малолетна лица која с обзиром на узраст и душевну развијеност нису способна да схвате значај права да не морају да сведоче, те да су тужилаштво и суд морали да оцене способност малолетника да схвати значај упозорења да не мора да сведочи, као и да су били у обавези да прибаве мишљење стручних лица о зрелости, односно степену душевне развијености малолетника, те даје сопствени закључак кога од вештака је требало ангажовати и како је требало ценити наведене исказе. Даље истиче, да је током поступка требало извести и друге доказе које је одбрана предлагала и да чињенично стање није правилно утврђено, на који начин бранилац полемише са чињеничним закључцима суда и оспорава утврђено чињенично стање, односно истиче повреду закона из члана 440. ЗКП.

Међутим како повреда одредбе члана 440. ЗКП не представља законски разлог у оквиру повреда побројаних у члану 485. став 4. ЗКП, због којих је подношење захтева за заштиту законитости дозвољено окривљеном преко браниоца, то се Врховни суд у оцену наведене повреде није упуштао.

Из изнетих разлога, Врховни суд је захтев за заштиту законитости оценио неоснованим и, на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП, одлучио као у ставу првом изреке ове пресуде.

II

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног Срђана Стаменковића, адвокат Гордана Ножица, због повреда закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев, укине побијане пресуде и предмет врати на поновно одлучивање пред првостепеним или апелационим судом, али пред измењеним већем или преиначи побијане пресуде и донесе ослобађајућу пресуду.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховном јавном тужиоцу, у складу са одредбом члана 488. став 1. ЗКП, па је у седници већа коју је одржао без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет те је након оцене навода захтева, нашао:

Захтев за заштиту законитости је недозвољен.

Одредбом члана 485. став 1. тач. 1) ЗКП прописано је да се захтев за заштиту законитости може поднети ако је правноснажном одлуком или одлуком у поступку који је претходио њеном доношењу повређен закон, док су ставом 4. наведеног члана прописани услови под којима окривљени, преко свог браниоца, може поднети захтев за заштиту законитости и то такстативним набрајањем повреда закона (члан 74., члан 438. став 1. тач. 1) и 4) и тач. 7) до 10) и став 2. тач. 1), члана 439. тач.1) до 3) и члана 441.

став 3. и 4.), које могу бити учињене у првостепеном и поступку пред апелационим, односно другостепеним судом.

Бранилац као разлог подношења захтева, не опредељује конкретно ни једну повреду закона која, у смислу цитиране одредбе члана 485. став 4. ЗКП, представља законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости, већ у образложењу наводи да су судови приликом доношења пресуда на основу неадекватне оцене доказа и на погрешно утврђеном чињеничном стању и повреди правила поступка извели неправилне закључке о примени Кривичног законика. У вези наведеног, бранилац износи сопствену оцену изведених доказа и оспорава исказе сведока малолетне оштећене АА, као и малолетне ББ, те истиче да нема непосредних доказа да је окривљени извршио кривично дело. Даље истиче да раднице ЦСР, које су саслушане као сведоци у поступку и на чијим исказима је између осталог заснована пресуда имају само посредна сазнања, па оспорава валидности ових сведока. Поред тога, бранилац даје детаљну анализу породничних односа, личности малолетне оштећене и изводи закључак да је суд на погрешно утврђено чињенично стање, погрешно применио материјално право, те да у радњама окривљеног нема елемената овог кривичног дела већ кривичног дела насиље у породици.

На описани начин, по ставу Врховног суда, бранилац окривљеног полемише са чињеничним утврђењима, оспорава чињенично стање утврђено у побијаним правноснажним пресудама, износећи сопствену оцену доказа, сопствено виђење одлучних чињеница које из тих доказа произлазе, супротно оцени, чињеничним утврђењима и закључцима суда изнетим у побијаним пресудама, на који начин указује на повреду одредбе члана 440. ЗКП.

Поред изнетог, бранилац окривљеног нумерише и битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) ЗКП и члана 438. став 2. тачка 2) и 3) ЗКП у вези повреде закона из члана 16. ЗКП, као и повреду одребе члана 68. ЗКП.

Имајући у виду да повреде закона на које указује одбрана из члана 438. став 1. тачка 11) ЗКП, члана 438. став 2. тачка 2) и 3) ЗКП, члана 16. ЗКП, члана 68. ЗКП и члана 440. ЗКП, не представљају законске разлоге у оквиру повреда побројаних у члану 485. став 4. ЗКП, због којих је подношење захтева за заштиту законитости дозвољено окривљеном преко браниоца, то је исти оцењен као недозвољен.

Из изнетих разлога, Врховни суд је, на основу одредбе члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП у вези члана 485. став 4. ЗКП, одлучио као у ставу два изреке пресуде.

III

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног Срђана Стаменковића, адвокат Ивана Трајковић, због повреда закона, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев, укине побијане пресуде и предмет врати на поновно одлучивање или преиначи побијане пресуде и донесе ослобађајућу пресуду.

Врховни суд је у седници већа размотрио списе предмета, са захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног, па је нашао:

Захтев за заштиту законитости је неблагоприятен.

Одредбом члана 487. став 1. тачка 1) ЗКП, прописано је да ће Врховни суд у седници већа решењем одбацити захтев за заштиту законитости, ако није поднет у року из члана 485. став 3. и 4. ЗКП.

Одредбом члана 485. став 4. ЗКП, прописано је да због повреда тог законика (члан 74, члан 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10), став 2. тачка 1), члан 439. тачка 1) до 3) и члан 441. став 3. и 4.) учињених у првостепеном поступку и поступку пред жалбеним судом, окривљени може поднети захтев за заштиту законитости у року од 30 дана од дана када му је достављена правноснажна одлука, под условом да је против те одлуке користио редовни правни лек. Овај рок важи и рачуна се исто и за браниоца окривљеног, с обзиром на одредбу члана 71. тачка 5) ЗКП, којом су права браниоца одређена и ограничена садржином права окривљеног.

Имајући у виду цитиране законске одредбе, те чињеницу да је окривљени Срђан Стаменковић, пресуду Апелационог суда у Нишу Кж1 145/24 од 28.08.2024. године, према доставници у списима предмета, примио дана 25.10.2024. године, последњи дан за подношење захтева за заштиту законитости био је 25.11.2024. године (понедељак). Бранилац окривљеног Срђана Стаменковића, адвокат Ивана Трајковић, је захтев за заштиту законитости поднела дана 02.12.2024. године, дакле након протека рока од 30 дана који је прописан одредбом члана 485. став 4. ЗКП, услед чега је Врховни суд оценио захтев неблагоприятним.

Из изнетих разлога, Врховни суд је, на основу одредбе члана 487. став 1. тачка 1) ЗКП, одлучио као у ставу три изреке пресуде.

Записничар-саветник
Маша Денић, с.р.

Председник већа-судија
Светлана Томић Јокић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић